



เล่าเรื่องบุญ - บาปจากอรรถถาธรรมบท

เรื่องนางลาชเทวธิดา

หญิงถวายข้าวตอกแก่พระมหากัสสป

ความพิสดารว่า ท่านมหากัสสป อยู่ที่ปิปผลิคูหา เข้ามาจนแล้ว ออกในวันที่ ๗ ตรวจดูที่เที่ยวไปเพื่อภิกษาคด้วย ทิพยจักขุ เห็นหญิงรักษานาข้าวสาลีคนหนึ่ง เค็ดรวงข้าวสาลีทำข้าวตอกอยู่ พิจารณาว่า “หญิงนี้มีศรัทธาหรือไม่หนอ ?” รู้ว่า “มีศรัทธา” ใครครวญว่า “เธอจักอาจ เพื่อทำการสงเคราะห์แก่เราหรือไม่หนอ ?” รู้ว่า “กุลธิดาเป็นหญิง แก่แล้วกล้า จักทำการสงเคราะห์เรา, ก็แลครั้นทำแล้ว จักได้สมบัติเป็นอันมาก” จึงครองจีวรถือบาตร ได้ยืนอยู่ที่ไถสั นนาข้าวสาลี, กุลธิดาพอเห็นพระเถระก็มีจิตเลื่อมใส มีสรีระอันปิติ ๕ อย่างถูกต้องแล้ว กล่าวว่า “นิมนต์หยุดก่อน เจ้า ข้า” ถือข้าวตอกไปโดยเร็วเกลี้ยลงในบาตรของพระเถระแล้ว ไหว้ด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๑ ได้ทำความปรารถนาว่า “ท่านเจ้าข้า ขอดิฉันพึงเป็นผู้มีส่วนแห่งธรรมที่ท่านเห็นแล้ว”

จิตเลื่อมใสในทานไปเกิดในสวรรค์

พระเถระได้ทำอนุโมทนาว่า “ความปรารถนาอย่างนั้น จงสำเร็จ” ฝ่ายนางไหว้พระเถระแล้ว พลงนีกถึงทานที่ตน ถวายแล้วกลับไป, ก็ในหนทางที่นางเดินไป บนคันทนา มีงูพิษร้ายนอนอยู่ในรูแห่งหนึ่ง งูไม่อาจขบกัดแข่งพระเถระ อันปกปิดด้วยผ้ากาสะยะได้, นางพลงระลึกลงถึงทานกลับไปถึงที่นั้น, งูเลื้อยออกจากรู กัดนางให้ล้มลง ณ ที่นั่นเอง.

นางมีจิตเลื่อมใส ทำกาละแล้ว ไปเกิดในวิมานทองประมาณ ๓๐ โยชน์ ในภพดาวดึงส์ มีอศภพประมาณ ๓ คาจุด๒
ระดับเครื่องอสังการทุกอย่าง เหมือนหลับแล้วตื่นขึ้น.

วิธีทำทิพย์สมบัติให้ถาวร

นางนุ่งผ้าทิพย์ประมาณ ๑๒ สอกผืนหนึ่ง ห่มผืนหนึ่ง แวดล้อมด้วยนางอัปสรตั้งพัน เพื่อประกาศบุญกรรม จึงยืนอยู่
ที่ประตูวิมานอันประดับด้วยชั้นทองคำ เต็มด้วยข้าวดอกทองคำห้อยระย้าอยู่ ตรวจสอบสมบัติของตน ใคร่ครวญด้วย
ทิพย์จักขูว่า “เราทำกรรมสิ่งไรหนอ จึงได้สมบัตินี้” ได้รู้ว่า “สมบัตินี้เราได้แล้ว เพราะผลแห่งข้าวดอกที่เราถวาย
พระผู้เป็นเจ้ามหาศกสพลเถระ” นางคิดว่า “เราได้สมบัติเห็นปานนี้ เพราะกรรมนิคหน้อยอย่างนี้ บัดนี้เราไม่ควร
ประมาท, เราจักทำวัตรปฏิบัติแก่พระผู้เป็นเจ้า ทำสมบัตินี้ให้ถาวร” จึงถือไม้กวาด และกระเช้าสำหรับเทมูลฝอย
สำเร็จด้วยทองไปกวาดบริเวณของพระเถระ แล้วตั่งน้ำล้างน้ำใช้ไว้แต่เช้าตรู่

พระเถระเห็นเช่นนั้น สำคัญว่า “จักเป็นวัตรที่ภิกษุหนุ่มหรือสามเณรบางรูปทำ” แม้ในวันที่ ๒ นางก็ได้ทำอย่างนั้น.
ฝ่ายพระเถระก็สำคัญเช่นนั้นเหมือนกัน. แต่วันที่ ๓ พระเถระได้ยินเสียงไม้กวาดของนาง และเห็นแสงสว่างแห่งสรีระ
ฉายเข้าไปทางช่องลูกคาล จึงเปิดประตู (ออกมา) ถามว่า “ใครนั่น กวาดอยู่?”

นาง : ท่านเจ้าข้า ดิฉันเอง เป็นอุปัฏฐายิกาของท่าน ชื่อลาชเทวธิดา

พระเถระ : “อันอุปัฏฐายิกาของเรา ผู้มีชื่ออย่างนี้ คุณเหมือนไม่มี”

นาง : ท่านเจ้าข้า ดิฉันผู้รักษานาข้าวสาธิต ถวายข้าวดอกแล้วมีจิตเลื่อมใสกำลังกลับไป ถูกงูกัด ทำกาละแล้ว บังเกิดใน
เทวโลกชั้นดาวดึงส์, ท่านเจ้าข้า ดิฉันคิดว่า สมบัตินี้เราได้เพราะอาศัยพระผู้เป็นเจ้า, แม้ในบัดนี้ เราจักทำวัตรปฏิบัติ
แก่ท่าน ทำสมบัติให้มั่นคง, จึงได้มา

พระเถระ : ทั้งวานนี้ทั้งวานขึ้นนี้ เจ้าคนเดียวกวาดที่นี่, เจ้าคนเดียวเข้าไปตั่งน้ำล้างน้ำใช้ไว้หรือ ?

นาง : อย่างนั้น เจ้าข้า

พระเถระ : จงหลีกไปเสีย นางเทวธิดา, วัตรที่เจ้าทำแล้ว จงเป็นอันทำแล้ว, ตั่งแต่นี้ไป เจ้าอย่ามาที่นี่ (อีก)

นาง : อย่าให้ดิฉันฉิบหายเสียเลยเจ้าข้า, ขอพระผู้เป็นเจ้าจงให้ดิฉันทำวัตรแก่พระผู้เป็นเจ้า ทำสมบัติของดิฉันให้
มั่นคงเถิด

พระเถระ : จงหลีกไป นางเทวธิดา, เจ้าอย่าทำให้เราถูกรุขธรรมถึงทั้งหลาย นั่งจับพัดอันวิจิตร ฟังกล่าวในอนาคตกว่า
“ได้ยินว่า นาวเทวธิดาผู้หนึ่ง มาท้าววัตรปฏิบัติ เข้าไปตั่งน้ำล้างน้ำใช้ เพื่อพระมหาศกสพลเถระ” แต่ขึ้นไป เจ้าอย่ามา ณ
ที่นี่ จงกลับไปเสีย

นางจึงอ่อนวอนซ้ำๆ อีกว่า “ขอท่านอย่าให้ดิฉันฉิบหายเสียเจ้าข้า”

พระเถระคิดว่า “นางเทวธิดานี้ไม่เชื่อฟังถ้อยคำของเรา” จึงปรบมือด้วยกล่าวว่า “เจ้าไม่รู้จักประมาณของเจ้า”

นางไม่อาจดำรงอยู่ที่นั่นได้ เหาะขึ้นในอากาศ ประคองอัญชลี ได้ยื่นร้องไห้ (คร่ำครวญอยู่) ในอากาศว่า “ท่านเจ้าข้า อย่าให้สมบัติที่ดิฉันได้แล้วลึบหายไปเลย, จงให้เพื่อทำให้มันคงเกิด”

บุญให้เกิดสุขในภพทั้งสอง

พระศาสดา ประทับนั่งในพระคันธกุฏินั้นเอง ทรงสดับเสียงนางเทวธิดานี้ร้องไห้ ทรงแผ่พระรัศมีดุจประดับนั่งตรัส อยู่ในที่เฉพาะหน้านางเทวธิดา ตรัสว่า “เทวธิดา การทำความสังวรนั้นเทียว เป็นภาระของกัศปผู้เป็นบุตรของเรา, แต่การกำหนดว่า ‘นี่เป็นประโยชน์ของเรา แล้วมุ่งกระทำแต่บุญ ย่อมเป็นภาระของผู้มีความต้องการด้วยบุญ ด้วยการ ทำบุญเป็นเหตุให้เกิดสุขอย่างเดียว ทั้งในภพนี้ ทั้งภพหน้า’ ดังนี้ เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถา นี้ว่า

“ถ้าบุญพึงทำบุญไซ้ พึงทำบุญนั้นบ่อยๆ พึงทำความพอใจในบุญนั้น เพราะว่า ความสั่งสมบุญทำให้เกิดสุข”